

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašje itd. šalje se napućnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulj.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 347.849.

Telefona tiskare broj 38.

# NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve počvarku». Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6—, odn. 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Pulj, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim neželje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjiivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Pulj. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.



## Iredentist. interpelacija u istarskom saboru.

Dne 2. augusta o. g. u sjednici istarskoga sabora u Kopru, pod predsjedanjem kom. Campitelli, u prisutnosti vladinoga komesara savjetnika Fabiani, bila je podnesena sljedeća interpelacija, o zapljeni lista „il Piccolo“, radi brzovanja zastupnika grada Trsta na carevinskom vieću i tršćanskoga političkoga društva „L'Associazione progressista“. Prevadjamo doslovno:

Scampicchio prikazuje sljedeću interpelaciju na cesarsku vladu:

Br. 6778 lista „il Piccolo“ bio je zapljenjen za ova dva brzovanja: N. E. Ministru kraljeva dvora u Monzi.

„Grozni čin, koji je ugrabio našoj narodnosti njezinu kralja, pravoga prijatelja našemu puku, napunja nam srce gromom i tugom. Neka izvoli vaša preuzvišenost prikazati njegovom veličanstvu Viktoru Emanuelu, u njegovoj neizmjerne žalosti sinovskoj i kraljevskoj, na koga Italija gleda s krepkom nadom, očajna saučesća zastupnika Trsta

D'Angeli, Cambon, Hortis, Maunier.

N. E. Saracco predsjedniku ministarskoga vieća — Monza.

Protrnuta neizmjernom nesrećom, koja je pala na čelu narodnost, šalje sa ovoga zadnjega ruba Italije cvieće i suze

L'Associazione progressista.

Pošto oba brzovanja gori navedena ne sadržavaju ništa, što bi prekoračilo granice zakonitog očitovanja žalosti Talijana radi smrti kralja naroda talijanskoga, podpisani se časte prikazati sljedeću interpelaciju:

Kojim razlozima bila je vodjena cesarska vlada, kad je odlučila preko c. kr. državnoga odvjetništva zapleniti br. 6778 dnevnika „il Piccolo“ u Trstu.

Scampicchio, Ventrella, Bennati, Bubba, Depangher, Tamaro.

Pušćamo bez komenata. Tko ima zdrav razum, tomu su komentari suvišni. Tko je glup, tomu komentari ne hasne — neće ga opametiti!

## Tko traži — nadje!

U 43. broju našega lista od dne 17. julyja t. g. priobčili smo članak pod naslovom „Zastupnik Perić o položaju“.

G. zastupnik Perić razložio je naime u Prazkoj „Politik“ o postojećem položaju u našoj monarhiji svoje nazore, koji se dađu svesti na sljedeće:

On tvrdi u glavnom, da su austrijski državnici od početka ustavne dobe „pošli krivim putem u unutarnjoj politici, jer su izbjegavali riješiti narodno pitanje na temelju narodne ravnopravnosti; rješenje narodnostnog pitanja zahtjevaju unutarnji i izvanjski odnošaji, jer je monarhija oдавуд obkoljena jakimi i srodinimi življi; za uredjenje zdravih i redovitih odnošaja treba, da se država povrati k pragmatičkoj sankciji i da se, drži priestoalnog govora od g. 1879., koji je naglasio ravnopravnost i poštivanje državopravnih predaja, sadašnji ustav mora se promieniti tako, da bude odgovarao povjestini i narodnim zahtjevom Slavena; u državi nesmije imati nijedna narodnost nad drugom kakav pogodovani položaj, za čim teže osobito Niemci-liberalci; nepravednim izbornim redom i neizpravnim tumačenjem zakona, prikraćuju se prava većine državljanah na korist manjine, država može ozdraviti samo na temelju autonomije zemalja i federalitvno preustrojstva ustava; nesmisao je zahtjev Niemaca, da se uzakoni njemački jezik kao državni, jer se to protivi državnim temeljnim zakonom; dok se neprovede narodna ravnopravnost, ostati će svaka austrijska vlada bez moralnih uvjeta, dočim će se monarhija preporučiti na novi život kad bude zadovoljeno opravdanim željam Slavena.

Na ove čvrste i na novijoj poviesti naše monarhije utemeljene razloge i dokaze g. zastupnika Perića, osvrnulo se je glavno glasilo liberalnih Niemaca, bečka „Neue Freie Presse“, koja, premda traži rado dlaku u jajetu kad se radi o tom, da dađe zaštitu mrzku joj Slavenu, nije našla drugog prigovora razglabanju zastupnika van taj, da ga pita, što bi bilo sa gospodarskim odnošaji Dalmacije, kad bi se država uredila po želji g. zastupnika.

G. zastupnik odgovara i na pitanje bečkomu listu u prazkoj „Politik“, i to načinom, koji mora zadovoljiti svako pošteno slavensko srce.

G. zastupnik kaže, da nije govorio o gospodarskih odnošajih Dalmacije, jer je imao pred očima jedino skupne probitke države. U ostalom veli — Dalmaciji nebi moglo nikada gore biti, ni u gospodarskom, ni u narodnom pogledu, nego li njoj danas pod obstojećim centralističkim sustavom, U pokrajini, koje stanovnici jesu skoro 99% hrvatske narodnosti, jest nutarnji jezik političkih i sudbenih oblasti — njemački i Talijanski. U gospodarskom pogledu je Dalmacija posve zanemarena, jer se u njoj križaju različiti probitci objiju državnik pola, a da se nezamjeri jedna pola drugoj, nečini za Dalmaciju ni jedna ni druga pola ništa.

Dosadašnje vlade kupovale su prijateljstvo Italije sa materijalnim uništenjem Dalmacije.

Na podlu klevetu bečkoga lista, da su dalmatinski zastupnici svojimi „sanjarijami“ o hrvatskom državnom pravu krivi, što je zanemarena Dalmacija, odgovara zgodno g. zastupnik, da je to srmatna i ničim dokazana tvrdnja, jer su državoopravne težnje dalmatinskih zastupnika posvećene od više prejasnih vladara. Ove težnje moraju se oživotvoriti na korist iste monarhije. Nadoći mora dan, kada se budu austrijske vlade kanile tla pokusa, koji uništavaju narode i kada se budu latile tla uzvišene pravednosti. Naša socijalna nerolja je velika, nu uzprkos tomu ostati će naš narod radje unajvećoj nevolji, nego li da se odreče bastinjenom pravu, radje će propasti, nego li da izdađe svoju političku i narodnustvenost. Mi neprimamo nikakve materijalne blagodati za to, da se odrečemo naših prava. Njekoliko pokolenja više ili manje u dosadašnjem siromaštvu i zanemarenju neće uništiti nas Hrvate; zar se neće pako udarce, koje nam se neprestano zadava, čutiti na samom tjelu države u časovih, kada bi ona morala biti čvrsta i zdrava u svih svojih dijelovih?!

Nigdje nije kamenje naše državne zgrade tako razklizano kano na jugu monarhije.

Nezaravni državni odnošaji u tih pokrajinah jesu otvorena rana na našem državnim ustrojstvu, koja će paliti tim jače, čim više se budu istočni Jugoslaveni učvrstili. Onaj pako, koji misli, da će osiromašeni i tlačeni hrvatski narod stiliti ovu ili onu državnu polu, taj se vara i radi na oslabljenje monarhije.

Naši neprijatelji — zaključuje zastupnik Perić — a na čelu im „Neue Freie Presse“ imali bi, mjesto da prišavaju nam Hrvatim krivnju radi zanemarenja Dalmacije, ovako zborili: U okviru naše monarhije živi narod, kojega je domovina uzprkos neoporecivom državnim pravu razciepkana na četvero; narod, čiji životni probitci usljed našega sustava neizmjerne trpe, jer se na njegovom zemljištu križaju i sudaraju posebni probitci objiju državnik pola; narod, kojega pričemo u razvoju njegovih vrlina koli u duševnom toli u gospodarskom pogledu; narod, kojemu neotimljemo samo svagdanji kruh, njegove vinograde, njegovo ribarstvo i njegovu plovitbu, nego smo ga — upravo izručili na milost i nemilost njegovu neprijatelju; narod, koji stoji tuj u Europi osamljen, bez željezničke svrže sa prosvjetljenimi narodi kopna, koji je pako bio uvijek u svojoj bezkrajnoj odanosti nesebičan u prilog zajedničtvu, koji je bio vazda među prvimi kada je trebalo doprinieti žrtava za državu.

Toga naroda nije Austrija u stogodinu priveda k prosvjeti. U tom narodu čuyamo 19. stoljeća na porugu i na poniženje narodnoga čuvstva — tudy jezik u upravi. Taj narod nismo podigli, već smo ga udarali skoro u svih

njegovih životnih uvjetih tako, da se taj jedini čvar našega mora počima seliti, čega nije radio ni pod turskim ni pod mletačkim gospodstvom. Ako vlada pako mienje, da z Dalmaciju nesmijemo ništa učiniti, jer pripada Hrvatskoj: zašto je tada nespojimo?! Dok neizvedemo to, moramo takodur prema Dalmaciji rabiti istu mjeru, koju rabimo i za druge pokrajine! Radi toga, jer spada pravno Hrvatskoj, dočim se sada jošte pribraja k kraljevinam i pokrajinam zastupanim na carevinskom vieću, nesmije se Dalmacije ni zanemarivati ni oštećivati. — Tako bi imala odgovoriti „Neue Freie Presse“, kad nebi bila upravo „Neue Freie Presse“.

Veći dio razloga zastupnika Perića vriedi i za našu Istru, gdje su svi probitci — koli moralni, toli materijalni — većine pučanstva te nesretne pokrajine žrtvovani Talijanom ov i onkraj granicah Italije. Sa zastupnikom Perićem možemo i mi utvrditi, da naš narod jatimice seli iz Istre, čega nije činio ni pod mletačkom vladom.

## Talij. manifestacije.

Smrt talijanskoga kralja turila je u nazadak sve druge događaje. Nije ni čudo. Kakogod se danas u Europi o monarhijama mislilo, ostalo je ipak u krvi narodā od toliko prošlih vjekova prirodjeno čučenje, po komu kraljevi izlaze iz reda običnih ljudi, a približuju se bogovima.

Još je talijanski kralj bio po mienju buržoazije, uzoran konstitucionalan vladar.

Anarhisti sude drugičje. U gradu Paterson, sjeverne Amerike, gdje je živio Luigi Bresci, rekli su talijanski anarhisti amerikanskim reporterima:

„Umberto nije ništa dobra uradio za Italiju, divnu zemlju, iz koje smo mi bili prisiljeni seliti, da ne umremo od gladi“.

I to je jedan način mišljenja. Naši Talijani nemogu se, dakako, s tim načinom mišljenja sprijateljiti. Oni bi pod Italiju, ma i gladovali.

Nije čuda, sad su sili, pak im funkcionira mašta i osjećaj. Drugo je pitanje, ne bi li ih, kad bi se obistinile njihove težnje, brzo nasitilo gladovanje u blazenoj zemlji.

Možda bi onda na nju žalili. Sad za njom čeznu.

Za dati oduska svome čezuću, znali su upotriebiti i zgodu umorstva kraljeva — onom teatralnošću, koja im je u krvi. Njihove novine pune su opisa i brzovanja o manifestacijama Talijana „nella regione giulia“.

Po tim opisima reklo bi se, da je sva „regione giulia“ jedna suza. — Toliko toga neće biti, ali što je očividno, jest, da su Talijani znali izkoristiti momenat za svoju političku svrhu. Sve manifestacije nisu drugo, nego dobro uspjela narodna demonstracija.

U svim brzovajima iztiče se žalost celokupnoga naroda u granicama kraljevine i izvan njezinih granica. Talijanstvo je iztaknuto kao jedna celina, za koju

epostoje državne medje. Nego i u tim brzojavima opaža se zazlika sloga, i razlika misli.

Talijanske občine Istre i goričkoga, koje su bliže Trsta i Italije, brzojavili su ravno na talijansku vladu, na talijanski kraljevski dvor, na kraljeva podbočnika generala Ponciju Vagli-a Isto tako i talijanska društva. U brzojavima sve buklji od talijanskih osjećaja. Svi kao po dogovoru diele tugu sa vascielom Italijom, sa „Italija tutta“ — jer kraljestvo talijansko nije „Italija tutta“ — a mora „tutta“ postati. Vrsarska občina rabi riječi: „I talijanska občina Vrsar, u ovoj Istri našoj, pridružuje se tuzi cielokupnoga naroda“. Taj je brzojav upućen na talijanskoga generalnoga konzula u Trstu. Ne zvone li krasno one riječi „Istra naša“ — koje piše vrsarska občina talijanskom konzulu, što ne? Gospoda su zbilja deliciozna, a imaju i pravo. Zašto nebi?

Društva i občine iz udaljenijih krajeva n. p. sa otoka; ili od tamo gdje se Talijani još uzdržavaju na vlasti, čudnovatom umjetnošću ravnovesja oprezniji su u riječima. Brzojavi su hladniji, konvencionalniji, a upravljeni, ne ravno u Italiju, već preko poslanika u Beču. Poznato je, da je u nekim mjestima hrvatski narod već toliko napredovao sa kopanjem laguma, da se talijanska gospoda hoje od časa do časa, da ne prsnu u zrak. To ih malo ipak zauzdava.

Netreba ni spominjati tugovanje Trsta. Brzojavi zastupnika na parlamentu i onaj „Progressa“ bili su zaplijenjeni. „Il Piccolo“ je bio rudi samoga plaća zaplijenjen, a stogodnijem sjedobradom „Osservatoru“ stizala suza suzu niz narovane obraze, a tako poklopilo jadnik krila, da se je smilovao i samomu skretlomu „Indipendentu“, koji mu je bratski čestitao, — valjda prvi put u svom životu.

Slavni municipio sakupio se na izvanrednu sjednicu. Svi prisutni u strogoj crnini, a galerije i trg pred občinom krcat naroda. Na kratki nagovor načelnika, odlučilo se: prihvatiti sažaljenje Trsta grada talijanskoj vladi; poslati vienac i prisustvovati sprovedu sa posebnim odušastvom. Evala!

A naš krunj-sabor istarski? I on je bio sazvan na izvanrednu sjednicu. Prisutnici su i tu bili svi u crnini, — i svi su ganuto plakali, na plačljiv govor plačućega predsjednika Campitelli. Korespondenc-biro zaboravio je samo javiti, da li je plakao i gosp. Fabiani. Mi bi vjerovali da je i on, ako ne za drugo — a ono za kompaniju.

Stari Campitelli, koji po dobi ima bit nekako vrstnik staroga „Osservatoru“, sjećao se onih zlatnih vremena, kad je plandovao po Italiji, gdje je ugledao svjetlo života. Pa reći, da je onda došlo samo sa drugim, izjermanim iz sjedinjene Italije zato, jer su, oni sami Talijani, pomagali tlačiti talijanski narod. Pod starost je učinio pameti i vidio, da to nije bilo liepo, pak mu svaka žilica trepli za bluzenom zemljom.

I putovanje njegovo najmilije je put Mletaka.

Ele stari držao un forbito anzi forbitissimo discorso. Samo što ga od silnoga plaća nije bilo uvijek moguće dobro razumjeti. Ni u njegovu govoru nije falilo aluzija o cielokupnom narodu, dapače navlaže izdize u govoru i bliže kraljestvo i narod cijeli, a smrt kralja da je i za prvo i za posljednu neprocjenjiva škoda. Završuje željom, da ubojitko tane ne zaustavi Savojski do svrhe, koju joj je sudba dosudila,

„lečaj vremena i Pada“.

Vrlo liepe riječi, i na oko posve neuduzne. Ali mi, koji smo prevrćali stranice poviesti talijanskoga preporoda, razumijemo ih dobro.

Divno bi bilo, da vode Lima, Mirne i Soče pomjesaju u nekom savojskom jezeru svoje vale, sa vodama rijeke Pada.

A po tomu jezeru, na električkom parobrodu stari izluhovjeireni gluhonjaci pod uzdisanom trobojnom, u desnoj sa rogom za slušanje a u lijevoj, sa škakuljom, konfeta, koje galantno nudja vitkoj Jeli, i u n-u k u kralja poštenjaka. To bi bio san — idila! Samo što je Jela Slovincinja. Mala ometa za idilu. Ali ljubav domovine sve nadvlada, pa bi i antipatiju prema Slovincima!

(Ođavle dalje do konca bijaše zaplijenjeno. Ured.)

## Dogodjaji u Kini.

3. tek. — Tsung-li-jamen neka vrst ministarstva vanjskih djela u Kini, dok u jednu ruku baca svu krvinju na boksera, u drugu ih poliče na ustrajnost u klanju. Vidi se iz toga, što je na englezku kraljicu upravo laskavo pismo, zovuć je na pomoć proti bokserima; a isti dan na ove izdao proglaš da ruše, pale i kolju. Austrijsko ministarstvo dobilo je pouzdatih vijesti, da je kapetan Toman, zapovjednik „Zenta“ pao, branić poslanstvo u Pekinu od kineskih napadaja na četu međunarodnih četa. Kao najstariji častnik on im je svimne zapovjedao. Poginula su još 4 naša mornara, od kojih neznamo još imena.

4. tek. — Od poslanstva u Pekinu još su čitava englezko i amerikaško, druga su sva uništena i zemljom sražena. Hrane imaju još za 15 dana i svaki vojnik još samo po 25 flšeka. Mrtvih je branitelja 62 a ranjenih 128. Kinezi su im nudili, da ostave Pekin i odu u Tjensin, ali nisu htjeli na to pristati.

Iz Tjensina se uputila predstraža put Pekina na oslobođenje. Rusi idu prvi. Deset milja od Tjensina su osvojili neke kineske utvrde branjene od 10 hiljada Kineza, koji su u bjeg nagmani.

Li-Hung-Cang da će bit poslan u Evropu; da ugovara sa vlastima. Isti veli, da neće biti dopušćeno više obćiti brzojavno sa poslanicima, jerbo se evropejska vojska poniče k Pekinu. Tamo je sada zapovjednik vojske neki Liping-heng, koji je dao pogubiti 2 člana Tsung-li-jamena jer su zahtjevali da poslanici budu šticeini.

U Šangaju je objelodanjen oglas kineskih oblasti, da carska vojska mora ugušiti boksersku bunu. To je posljedica evropejske pobjede kod Tjensina, ili prah u oči. Podkralj šangajski Lin i Taotaj-Sung izrazili su se, da će poslanici u Pekinu bit zadržani kao taoči.

Put Pekina se zapustilo 25 hiljada Rusa i Japanaca. Bila bi i sva ostala vojska, ali ju zadržaju Englezi, koji su svi spravni, a neće da ostanu zadnji.

Na Sibirskoj granici je ratno stanje; ako i nije rat formalno najrješten. General Saharov udario je na kineski grad Sansin, jer mu se zapoviednik nije htio odzvati na poziv na mirovnu konferenciju. Vitezki Kozaci i junačko pješactvo rusko, kojmu nijedan neprijatelj ne odoljeva, potukose posadu od 4 tisuće ljudi i zauzeše grad. I Kinezi navaljuju preko ruske granice, te ruske oblasti imaju pune ruke posla, da spase svoje podanike, razsijane diljem granice. U najvećoj su pogibelji graditelji željeznice, nu ne bježe hitro sa svojih mjesta, a u postojanosti ih hrabri glavni inžinir Jugović.

5. tek. — Najvećem englezkom listu „Times“ brzojavljaju iz Šangaja, da su Evropejci bili još na životu dne 27. pr. mj., a da se vojska kineska i bokseri bore međusobno.

Bližu Port-Arthura, najnovije ruske ratne luke, da je 40 tisuća Kineza obkolilo neke ruske čete, koje su pretrpjele veliki gubitak.

U južnoj Kini se stanovništvo oružava, što dobrim no sluti. Proti obećanju, Kinezi utvrđuju i tok rijeke Jang-Tse-kiang, da zapriče plovitbu.

U Šangaju je trgovina-obumrla. Grad čuva 1300 dobrovoljaca — sa nekoliko topova. Očekuje se, da će Englezi izkrcati 3000 momaka u grad. To mu je podkralj Nankinzi i dozvolilo.

Japanska vlada dementira, da bi ona bila vojna pristati na ponudu Engleza, te dati vojku po želji Engleza za plaću.

6. tek. — Kinezi su početkom mjeseca prisjegli kanal između Pekina i Tjensina, te je voda poplavala okolice. Osam milja sjeverno od Tjensina ih je 30 tisuća, te se očekiva bitka.

U Mandžurskoj se bilježi napudaj na generala Orlova ali bezuspješan.

„Times“ dobiva brzojav da je odlazak na Pekin odgođen.

Dne 9. tek. — Bilka između Evropejaca i dobro utvrđenih kineskih četa kod grada Peitanga na riei Peiho bila je žestoka. Kinezi su se branili 7 sati, nu napokon su popustili. Evropejaca je palo do 1800 ljudi.

Naknadno javljaju, da se je kod zauzeća tvrđje Taku odlikovao jedan mornar naše mornarice. Skotiv na bedeme tvrđjave, razljera Kineze, koji su manevrirali top, okrenu istoga proti bližnoj kineskoj tvrđjavi i izpali. Uspjeh je bio uzasan. U tvrđjavi tane zapali djebanu, i čela tvrđjave prsnu u zrak, pokopav nebrojene Kineze. Stup zemlje, kamenja i lješina bio je do 200 metara visok. Novine ne javljaju ime toga junaka. Bit će zaisto da je Hrvat. Da je Niemac ili Talijan slava bi mu se već svietom orila.

## Franina i Jurina.



Fr. Biš mi znal povidat, kako dođu istarski Talijani u naših obćinah do većine u zastupstvu?  
Jur. Ter to je lahka stvar.  
Fr. Ako su naši u većini, onda se ih pošalje doma.  
Jur. Pak onda?  
Fr. Posalju kumisara ale slave talijanskega upravitelja.  
Jur. Pak?  
Fr. On skipa izborne listine po svoju.  
Jur. Pak?  
Fr. Ca pak, onda je kod novoga izbora talijanska većina.  
Jur. Tako, to ni teško predobit i čisto hrvatsku obćinu za Talijane.  
Fr. To se zna, da ni teško, samo treba malo dobre volje i pomoći od zgora.

Fr. Ca bi reć, da se prđacki Talijani potežu na sud za svaku nemotariju?  
Jur. Ca čes, ljudi su od oka, pak neće, da njim svaki oko nosa prika.  
Fr. Ma da su im vero i dica takova.  
Jur. Bravo da su, ča neznaš onu, da ča mačka zleže, da rado miši lovi.  
Fr. Imaš pravo i ti!

## Razne viesti.

### Političke:

Austro-Ugarska. U subotu dne 4. t. mj. odputovao je Austrijski ministar-predsjednik dr. Koerber iz Beča svomu mađarskomu drugu ministru Szeli u Batot (Mađarska) u posjete. Tomu putovanju dr. Koerbera pripisivase političku važnost. Ministar Szeli, koji je srušio ministarstvo grofa Thuna te tim stvorio današnje odnošaje u Austriji, imao je pomoć austrijskomu drugu u nevolji, u kojoj se nalazi. Prigodom toga posjeta piše jedan važni mađarski list, da su u Austriji razgovana sva temeljna pitanja države, te da se ovako nikako nemože dalje. Učiniti valja

nešto odlučnog: Sa parlamentom da se kani još jedan pokus učiniti. Ali što onda, ako taj pokus neuspjije? Već da se tajno govori o iznimnih zakonih. Mađarska neće da znađe za iznimne zakone; ona će se držati strogo nagodbe od g. 1867.

Ministar se je međutim povratio iz Ratoka, nu s kojim uspjehom, toga se nezna.

Neki „centralist“ riše u jednom bećkom listu svoje nazore o položaju ovako: Čuje se, da će vlada sazrati carevinsko vicee mjeseca septembra ili početkom oktobra. To je posve u redu, ako njoj podje prije za rukom izravnat česko-njemacki spor, jer bi inače smiešno bilo sazivati parlament list u tu svrhu, da se ponove poznate sablazni. Carevinsko vicee bijaše lećajem ove godine sazvano, čim je zadovoljeno § 10. državnih temeljnih zakona. — Nebude li postignut sporazumak Čeha i Niemaca u pogledu jezikovnoga pitanja, bilo bi uzaludno sazivati carevinsko vicee.

Mladočeski prvak dr. Herod razgovarao je u Parizu s nekim bećkim novinarom o položaju u Austriji. Na upit, da li bi se dala uzpostaviti liva desnica, odgovorio je zastupnik, da li se to moglo dogoditi, nu nipošto u prvašnjem obliku. Gledć osnova Koerberovih reće, da on drži, da vlada nezna ni sama šta bi imala učinili. Ona čeka na dalnji razvitak stvari, i onda će učiniti, što će njoj se činiti času primjerenijim. Položaj po državu jest veoma težak i nepovoljan i on se nada, da će se rješiti na korist države i njezinih naroda federativnim uređenjem.

Slovenski zastupnik prof. Šuklje govorio je u subotu vrlo obširno pred svojimi izbornici u Novom Mjestu o položaju u Austriji. Obzirom na česku obstrukciju kazno je zastupnik Šuklje, da su slovenski zastupnici uvijek Čeha podupirali bratski, premda imadu štete od te obstrukcije, koja da bijaše u ostatom opravdana. Da nismo tako postupali — reće zastupnik, možda bi nam se bilo dobacilo kakvu mrvicu dvojbene vriednosti, nu čim bi ostali Česi poraženi, onda bi bili Slovincem oteli i ono malo, što bi se bilo prije toga dalo.

Srbija. Kao što se je mladi kralj Aleksandar neočekivano i naglo zaručio, tako se je naglo i vienćao. Govorilo se obćenito, da će se vienćati tekar u četvrtak a kad taino vienćao se nenadano prošle nedjelje. Kralju je kumovao zastupnik ruske vlade Manzurov kano carev zamjenik. Vienćanje obavilo se sa svim sjajem. Ulice biogradske, kud je prolazio svećani obhod, bijahu sjajno izkićene. U crkvi sakupili se državni dostojanstvenici, zastupnici vlastih, vojnički zapovjednici i više svećenstvo. Sveći čin obavio je uz asistenciju četvorice biskupa srbski metropolit.

Rusija. Ruski dvor zastupao je kod pogreba u Rimu veliki knez Petar Nikolajevič sa svojom velikom kneginjom Milicom, kćerkom crnogorskoga kneza Nikole i sestrom talijanske kraljice Jelene. Sadržaj upravitelj ministarstva vanjskih poslova Lamberdorff imenovan je ministrom istog otdela.

Italija. Mladi kralj Viktor Emanuel, čim je primio vlast u svoje ruke, izdao je na svoj narod proglaš, u kojem izličie krieposti svoga oca, što ih kani slediti pak nastavlja: „Institucije, što ih je svestrano postovani i sada oplakivani kralj lojalno čuvao i u 22 godine svoje vlade s uspjehom uzdržavao čiste i nepovriedjene, preživjeti će njega. Ove će institucije, koje su mieni tradicijom nije kuće i vrućom ljubavlju prema Italiji svete biti jakim i odvažnom rukom zašćitene proti svakom napadaju, došao on od kuda mu drugo, i one će i na dalje uspjevati, te veličinu naše domovine osigurati. Slava je moga djeda: da je dao, Italiji jedinstvo i neodvisnost: slava mog oca: da ih je ljubomorno čuvao, a cij

Nastavak u prilogu.



je moje vlade opredijeljen neizbrisivom uspomenom na ovu oboljicu. Tako mi Bog pomogne, a ljubav me utrošila začala, da se uz mogućnost posve odati dužnostima: da zaštitim slobodu i branim monarhiju, koje su obje skopčane nerazrješivim vezovi s najvišim interesima domovine.

Talijani! Vi, koje posvećenju uspomeni kralja Umberita prinosite danas svoje suze i svoje postojanje. Vi ste opet dokazali, da gorju bol moje kuće smatrate svojom boli. Ova solidarnost naših misli i osjećaja bila je vazda i ostala će vazda najsigurnijom utvrdom kraljevstva i najboljim jamstvom za jedinstvo domovine, koje se uobličuje u uzvišenju riječi „Roma intangibile“ kao simbolu veličine i zaloga cjelopnosti Italije. To je moja vjerozgovijest i moja lastina kao građanina i kralja.

Dne 6. t. mj. držale su obje kuće talijanskoga parlamenta sjednice, posvećene uspomeni pokojnoga kralja Umberita. Sjednica senata prošla je mirno i trijezno. Predsjednik je u uzvišenom govoru slavio krieposti i vrline pokojnoga kralja, koji da bijaše najvjerniji i najtočniji čuvar talijanskoga ustava.

U zastupničkoj kući došlo je nasuprot do burnih prizora. I taj dan dođe razni govornici izrazu sućuti i boli nad smrću kralja poštenjaka, nu kad je počeo govoriti republikanski zastupnik Pantano, nastala je u kući silna buka, prekidanje i nemir. Objke kuće priljučite adrese, kojimi se izražuje sućut kralju Viktoru Emanuelu i kraljici udovi Margariti.

Mjestne:

Zapliena. Konac trećega članka bio nam je zaplijenjen od c. kr. kotarskoga glavarstva u Puli. O zapljeni će suditi viša oblast, a cijenjeni čitatelji neka izvnu, da im ne priredimo drugo izlanje: nije nam bilo moguće jer je zapljena kasno stigla.

U današnjem broju donosimo važnije članke i vijesti iz zaplijenoga broja i dodavamo prilog. Uredništvo.

Crna misa u Puli za kralja Umberita bila je jučer u stolnoj krkvi. Priredili su ju talijanski podanici, a prisustvovali su svi vidjeniji talijanaši Pula sa občinskim zastupstvom na čelu. Dućani su bili zatvoreni, fenjeri po ulicam zapaljeni i u crninu zaviti. Privatnih stanova je bilo malo sa crnim zastavami, a tako isto i dućana, premda je ista u sriedu posebna deputacija molit da se ocrne, dapače davala i bone za dobavu crnine muke.

Uredi mornarice i ratni brodovi imali su zastavu na pol jarbula, a od civilnih ureda c. kr. pošta i financijska oblast koja imaše izvješene zastave od više dana. Dapače prvi se dan vijala zastava na pošti sa crnom koprenom, ali je koprene postie nestalo. Gosp. Franka bi dobro stala i jedna talijanska dekoracija! Mi mu je želimo.

Kolala je gradom viest, da će gradski ribari, najbolji oslon talijanske klike, umjesiti veliku pulentu na ulaginjima, i podieliti medju siromahle. U znak žalosti i korotna pulenta!

Lječnik bolestničko blagajne c. kr. mornarice. Odlazkom dra. Gramaticopula u Lošinj, bilo je izpražnjeno jedno lječničko mjesto kod te blagajne. Natjecao se je i jedan naš lječnik, koji je inno sve zahtijevane uvjete u podpunoj mjeri, bolje nego drugi natjecatelji.

Većina odbora je bila sklona, te je mogao sa stalnošću računat, da će bit imenovan.

Ali da, talijanska kamora stavila se u nicanje, da to imenovanje osujeli. Sva sredstva su bila dobra za svrhu. Nisu se začali ni najpodlijih ni najlažljivih izmišljotina, kakove može izmislit samo čeljad bez morala i poštenja. I uspjelo im je. Hrvat nije bio izabran.

Sada će se usljed popunjenja toga mjesta izpražniti mjesto lječnika kod kotarske bolestničke blagajne. Kako se je govorilo prije zatvora mlječaja kod blagajne mornarice, tko će, bit imenovan, i davale, postene rieci prije vremena; tako se sada javno imenuje onoga doktora, kojemu da će pripasti mjesto u kotarskoj blagajni, koja još nije ni otvorila natječaj. A taj doktor je onaj, koji je pokazao u Šisanu kako nas mrzi. Vidit ćemo hoće li se ti glasovi potvrdit — a na obavijest našim čitateljima izličemo, da je kotarska bolestnička blagajna pod neposrednom upravom c. k. kotarskoga glavarstva u Puli.

Dakle prva zapljena! E pa dobro; jednom valja početi, jer se inače neće nikada dočeti. Kako vam je pri duši gosp. uredniče? Zar ne, da sa zadovoljstvom i s nekim ponosom gledate na onaj „Otvoren i nalog“ slavne c. kr. političke oblasti, koja vam je zadnji broj zakvačila. Buškarona! Nije to šala prva zapljena! Bog bi znao, što ste to sagriješili, da Vas oklastriše! Stavili bismo skoro našu rusu glavu, da ste po Vašem davnom običaju bezobrazno napali koga člana slavnog kitajskog „Thung-li-jam-e-n-a“. Pravo vam stoji, što se pačete u tudje poslove, napose tamo, gdje i bez Vas europska diplomacija onako krasne lovor-vience, bere. Držite se Vi radije domaćeg praga, a Kinu i njezine šticenike iz Europe pustite na miru.

Ako vam se hoće zabave, i čak možda zadirkivanja, eno vam talijanski občina i gradova „della regione Giulia“, koje sada zrače crne zaslave, koje mjeseca septembra 1898. nisu zraka okusile, i koje ljuju gorke suze, kakovih svijet nevidje, sve od smrti kralja poštenjaka amo.

U nevolji radi gradiva, možete koju reći. I o istarskom saboru, koji se je nakon groznog čina, koji je ugrabio našoj narodnosti njezina kralja\*\* odmarao desetak dana, sve na diku i slavu bogate blagajne siromašne naše Istre. Samo Vas molim, nedarajte nam u staroga Komendatora, jer će vam poljegnuti u Mjelteke, pa ako se tamo razplače — ta plač mu je uvijek za vratom — mogla bi nastati pogibelj od povoljna.

Ostanite dakle doma kod svojih sila i kopita i nerazbijajte si glavu tim dali je bio Taotaj-Seng-i anarhist ili liberalni Kitajac; — nore je bil — rekao je brat Slovenac! Pustite dakle Kineze na miru ako želite, da Vas opeta nesreća nestigne. Ta napokon nije ni vriedno radi njih toliko razbijati si glavu, kad ih čovjek osobno ni nepozna, nitli se znađe, da li su svetcu ili vragovi. Umirite, g. uredniče mladenačkovruću krvcu, neuzižite se radi koze brade, jer Vi toka poviesti nećete zaustaviti (Nismo tako naivni. Ured.), lili Vi za ili proti komediji. Imajte uvijek na umu, da smo mi u Istri za svako zlo, koje neučinismo isto tako odgovorni, kano i oni, koji ga počinise. Djetinjariji smo dugo drugomu na posmjeh, sebi na štetu i sramotu. A gdje je sav onaj kostanj, sto ga kroz viekove vadismo iz plhavice — ... za vrazje babe dušu? Dakle, pamet u glavu! Vaš Boćirbeg.

Razpis natječaja. Otvoreno je mjesto kanceliste na ovomu c. kr. kotarskomu sudu. Obzirom na veliki broj Hrvata i Slovenaca u Puli i okolici, koji imaju posla sa ovim sudom, a nastišće činovnika vjesilih hrvatskomu jeziku, pouzdano se nadamo, da će biti uzeti u obzir u prvom redu oni kandidati, koji se budu izkazali podpunim znanjem hrvatskoga jezika. Od svih sudaca poznaju dvojica za nevolju hrvatski, a kancelista koji bi znao malo hrvatski je samo jedan. Ti odnosaji valja da budu već jednom promjenjeni na bolje.

\*) Zali bože već je druga. (Ured.) \*\*).Vidi najnovije djelo: „Austrijski patriotizam“, sastavlji Viribus unitis; D'Angeli, Cambon, Hortis i Mauroner.

Nelgrajte se sa oružjem. Pred 2 dana u ulici Domiziji u Puli, ustričilo se nesrećno jedan vojnik; jer se je neoprezno igrao sa nabitim revolverom. Tane mu je prošvirilo kroz moždžane, te je na mjestu izdahnuo.

Pisat nam iz mjesta. Skoro nevjerojatna je ona viest u zadnjem broju Vašega cijenjenoga lista, u kojoj tvrđite, da nisu litieli tršćanski lizliberalni i ultraradikalni krugovi pogostili englezku mornaricu u Trstu radi toga, sto je tu mornaricu pratila i slavna naša mornarica. Čovjek se mora doista u čudu pitati, kako je to moguće; da se u luci austro-ugarske monarhije, u gradu naše države, za koji je ta država izalala bitu božju milijuna, sto no ih doprinešale svi državljani, u mjestu, gdje se nalaze najviše c. kr. oblasti za čifavo Primorje, i gdje te oblasti pogostilju na sve moguće načine težnje građanstva — kako je, velimo, moguće, da oblašti toga grada neće da ista čuju za mornaricu te države, za onu mornaricu, kojom se pravedno mora da ponosi svaki državljani bez razlike narodnosti.

Ipak Vi tvrđite, da je tomu tako, da su naime oblasti grada Trsta denonstrirale proti c. kr. ratnoj mornarici jedino radi toga, što je ona učinila uvijek i svuda svoju svetu dužnost, sto je na svih bojnih poljih svirodoblitno iznela zastavu ove monarhije.

Nu ako nam je nepojmljivo nepristojno i neliepo ponašanje tih oblasti grada Trsta napram c. kr. ratnoj mornarici, koliko teže možemo mi našim pristim umom shvatiti držanje uprave naše vojne mornarice napram Talijanom Primorja. Da se razumijemo. U tom smu valjda svi na čistu, da su u pogledu mišljenja i političkih težnja svi talijanski prvaci Primorja složni i jednaki.

Ona gospoda, koja vedre i oblače na magistratu u Trstu, nerazlikuju se u političkih težnjah od kolovodja talijanskih u ostalih gradovih Primorja nitli za dlaku. Prvaci talijanski u Trstu misle ob onom i teže za onim, o čemu misle i za čim teže talijanski prvaci u Gorici, u Rovinju, u Poreču, Kapru, Piranu, Puli, Bujah itd.

Svi ovi smatraju grad Trst svojim moralnim središtem, svi ovi nastoje u svemu slediti nastojanja i težnje gospodjuće stranke u Trstu. Oni su dakle svi jednaki i oni bi bez dvojbe svi, kad bi mogli — onako dočekali i pogostili c. kr. mornaricu, kao što ju dočekaše i pogostiše gromovnici na tršćanskom magistratu.

Pa ipak uprava naše ratne mornarice ide svuda u Istri na ruku onim žitljem, koji su krv od krvi i meso od mesa one slavne gospode u gradu Trstu, koja se onako sramotno nedavno ponioše napram c. kr. ratnoj mornarici. Pa ako je tomu svuda tako, to možemo mi stajnovnici grada Pule, najbolje posvjedočiti. Gdje je bilo i što bi bilo od kolovodja talijanskih u gradu Puli, da učina naše slavne mornarice? Bili mogli oni vozikati se u kočijah, gospodski živjeti i trošiti, da nije baš ovdje država potrosila neizmjernu svotu žuljeva svih državljana. Zaista nebi, jer bi danas bio grad Pula bez c. kr. mornarice neznan istarski gradić pun biede, nevolje i bolesti, kao što je njekoč bio, a sadašnjoj sinjoriji nebi bilo ni traga.

Ali ni u našoj upravi nebi talijanska gospoda ništa mogla bez obilate podpore mornarice. Što bi pak bilo, kad bi ta mornarica uložila sav svoj upliv i svoja sredstva na korist druge narodnosti Istre, na korist Hrvata i Slovenaca Istre, kojih sinovi jesu ured i dika te mornarice? I tako bi moralo biti i do toga mora doći, kad budu jednom odlučujući krugovi mornarhije shvatili poslanstvo naše monarhije i kad budu uvidili, koliko se nanaša nepravde kroz stotljeju onomu narodu, koji je prolilo na poloke krvi za čast i spas monarhije i čiji sinovi jesu i danas dika i ponos slavne c. kr. ratne mornarice.

Slijeditmo prilagati listu poštanske polozične, sa točnom oznakom zaostale i teknuće predplate. Današnjem broju prilazemo za Tar, Tinjan, Umag, Višnian, Vizinadu, Vodice, Vodnjan, Vrana, Veliki Lošinj, Zamet i Zminj. — Molimo dakle predplatnike, da izvrše svoju dužnost.

Glavna skupština Čitaonica biliće u nedjelju dne 12. tek. na 3 sata poslie podne u društvenim prostorijama. Gospoda članovi pozivaju se da prisustvuju u podpunom broju.

Pokrajinske:

Sudbena razprava. Naši čitatelji sjećali će se jeste poznate interpelacije zastupnika prof. Vjekoslava Spinčića o postupanju žandara u Istri. Priobčujući početkom januara tu interpelaciju popratili smo ju bili jednomo opazkom. Za tu opazku bio je naš urednik stavljen pod obtužbu. Nu posto je dokazao isfinitost, proti njemu se obustavio postupak a bio je tužen neki bivši žandar Kulich, jedan od glavnih svjedoka u razpravama proti nekim našim seljicima porečkoga kotara, za vrijeme zadnjih izbora. Bio je osudjen na 3 mjeseca zatvora.

Porečka „L. Istria“ navaljuje tom prigodom na gosp. Matka Mandića, našega glavnoga suradnika, i g. Antu Jakčića, urednika lista „La penste slave“, predbacujuć im, da su tobože svjedočili proti Kulichu za sebe spasiti, i tim žrtvovali svoga sumišljenika Kulicha.

Bedastoj babi odgovaramo, da Kulich nije nikakav naš sumišljenik, i da se naši sumišljenici kupe od druguda.

A glede svjedočanstva, neka znađe, da su spomenuta gospoda govorili samo istinu. Za nas je pravica tako uzvisena stvar, da nepoznamo kad se o njoj radi, ni prijatelja, ni sumišljenika. Pred sudom se nijedan pošten čovjek ne obazuje na sumišljenike, ni na političke motive.

To je naš moral. Onaj naših protivnika rekbi, da je drugčiji.

Zasto je pozivao istarski sabor 6 dana? To pitanje stavio nam je prijatelj, koji stanuje u Kopru, i koji bi morao na isto bolje, brže i laglje odgovoriti nego li mi, koji neimamo čast i slavu disati onaj zrak, koji okružuje mudre otce talijanskoga naroda Istre, kao što je to njemu danonice dano.

Priznati moramo otvoreno, da nam talijanski zastupnici nisu kazali uzroka, radi kojeg plandovaše 6 dana. Moramo dakle taj uzrok nagadjati, i to ovako. U prvom početku držali smo, da je sabor odročio sjednice dok odbori priprave gradiva, a kad bude gradivo pripravno, sazvali će se sjednica. Ali ova nam nije valjala, jer nam rekoše, da odbori neviečaju, da gg. odbornici planduju, kano i njihlivi drugovi, koji nisu u odborih.

Mora bili dakle neki drugi uzrok. Da nije možda g. predsjednik i komendator obolio? Nije, jer očjeka sa koparskim frajlami kano da mu je te ni brezi izbili nisu. Dakle? Možda nemože g. komendator stuci toliko članova skupa, a da bi mogao držati sjednicu? A jok! Ta oni se skupe oko njega kano i ovce oko dobra pastira — kada hoće i ako samo hoće. Nevriedi dakle ni ta! Aha! Bit će da je obolio g. kavalier Fabiani, pak su u Trstu u neprilici koga da pošalju u Kopar zastupati visoku vladu. I mora da budu u neprilici, jer zastupnik visoke vlade mora da je kada čuo hrvatski ili slovenski govorili. Nu po našem mnenju nemare biti radi toga u Trstu u staroj pošli u neprilici.

Birati neimaju i onako mnogo. Ili da pošalju iz Trsta g. Tiberia ili g. Germana, ili da delegiraju g. Schaffenhauera, koji je u svoje doba u Poreču onako juvački prvi oganj uzdržao i kojega je g. komendator bečkoj židovkinji onako topla preporučio.

Ali do biesa! Jedva nadjosmo pravi uzrok plandovanju talijanske gospode na

koparskom saboru, kad nam sa ulice odjeknu milozvučni glasić, našeg dragog Alojzija, kojemu va doće, Hrvati i Slovenci političkoga kotara dolosko postaviti lipov spomenik na Černikovice.

Pogledav naglo sa prozora na ulicu, srce nam stade življe kucati, krvca udari u slepoočnice i teški se vinu uzdah put neba iz uzburkanih grudiju: hvala Ti Bože! stópota! Ti hvala! slo si se dostojao dopustiti da i naš g. Alojzij živi zdrav — planduje!

E pa dobro! on je živ i zdrav. Ali razlog! Da, imate pravo, sada treba razlići drugi razlog, pošto je on živ i zdrav. Ali gdje ga naći? Bože mili, ali je čovjek često kratkovidan! Ta čemu toliko plandovanje? Taj blaženi razlog mora da leži svakomu na dlanu. Zar talijanski sabor Istre, ili da nebude zamjere: sabor talijanske Istre, nemora da plaće i tuguje radi groznog čina, koji je ugrabio našoj narodnosti njezinog kralja? Nije li njegova sveta dužnost, da se daje „al dolce far niente“ dok traje narodna tuga (tutto nazionale)? Bože sačuvaj da bude inače! Okladili bismo se odmah, da bi bio u tom slučaju g. Skampić izpuknuo gromopucatelju interpelaciju na c. k. visoku vladu, što nije dala sabor odročiti radi narodne žalosti. Bogu hvala da je tako prošlo. Sada smo bar svi zadovoljni, jer su vuci sili i koze ciele (Ma će naša omršavit Op. slag.) Nu varno bi se tko bi mislio, da smo baš svi zadovoljni, a kako da i budemo. Koparski sabor je kanio plandovati sve do pelka, do danas, i to bi bilo posve u redu, jer je tekar jučer prestala narodna žalost. Ali čovjek snuje Bog boguje. Zli jezici hrlju, da u Trstu, u staroj pošti nebihaše svakomu pravo, što zastupnici talijanske Istre baš u ovom času planduju. Za to doću naš sladki g. Alojzij, koji se drži vazda one zlate: mudru i jedno oko dosta! Skoči u Kopar, sazove prijatelje, priobči im, da se počelo oblačiti u Trstu, pak da bi moglo i tuče biti, pošto se sada radi narodne žalosti nesmije paliti topove. G. komendator piše brže bolje biele knjige na sve Istre strane, te sazove sjednicu za dne 6. t. mj. jer je dočuhao, da bi mu mogao nješto tuče pasti na gospodsko krilo... pak rački dekret.

**Plod talijanske kulture.** Iz Novovasi (občina Poreč) pišu nam 6. t. mj. Naš vrijedni posjednik i rodoljub Ivan Kosinović, poslavljuje je na donaćie pokopališće maleni spomenik u obliku propela ili križa na grob pokojne mu supruge, koja je preminula g. 1898. Spomenik taj postavio je s dekretom političke oblasti u Poreču dne 2. maja 1900.

Obćinsko glavarstvo u Poreču ne bihaše zadovoljno, što je naš Ivan stavio na grob svoje mile supruge onaj znak ljubavi i poštovanja do nje. To glavarstvo dalo mu je naime nalog dne 14. junija, da dijeg propelo sa groba i da ga metne van iz groblja. Tužni suprug neizvrši taj nalog držeci se dekreta, što ga je dobio od c. kr. kotarske oblasti. Na to je dobio od glavarstva u Poreču nalog naš zupan ili delegat, da dađe odmah baciti propelo iz groblja na ulicu. I to se dogodilo!

Dne 30. julija došao je na groblje delegat, g. Mate Borčić pok. Lovre, jedan obćinski stražar iz Poreča, domaći stražar Antun Matulić pok. Antuna, a sa ovimi službenimi osobami došli su kao težaci za plaću: Karlo Martini pok. Leonarda, Marko Bernobić, Ivan Destalis od Ivana, Antun Vodnjak od Mateja, Antun Rađević od Antuna, Mate Devalentinis od Fraña. Ovih 6 težaka makli su spomenik sa groblja i postavili ga na ulicu. Tim bijaše izvršena zapovied talijanske gospode u Poreču; ali tim bijaše spašeno i talijansko Istre. Evo kako.

Na našem groblju imade i drugih spomenika u obliku križa, ali ti nesmetaju nikomu, najmanje porečkoj gospodi. Križ Kosinovićeve je dođuše nešto veći

nego li su ostali, ali ta veličina nije smetala talijanskoj gospodi, u Poreču, nego nešto posve drugo. Nijedno od propela, koje se nalaze na našem groblju, nije bilo prije blagoslovljeno, nego samo ono našega Ivana, pa ipak ga bacise sramotno na ulicu. A koji je tomu uzrok? Ina li koga u Istri, koji nije taj uzrok već pogodio? Neima zaista. Uzrok tomu nemilosrdnom i nečovječnomu postupanju porečke gospode sa onim skfornimi spomenikom na mrtvačkom grobu, jedino je to, što nosi kratak a neđužan hrvatski napis, dočim imadu ostali križevi talijanske napis. Dakle radi napisa bacise propelo sa groblja! Nije li to plod talijanske kulture u Istri? Jest bez dvojbe, nu i tomu naći će se lieka.

**Iz Rubeših — občina Kastav** — pišu nam 4. t. mj. U našem prijaznom selu imali smo koncem prošloga mjeseca vesele sralove, koji će nam ostati dugo u pameti. Vjenčao se je domaći mladić Andrija Rubeša-Sučić sa čestitom djevojkom iz sela Avicom-Rubeša, Sučevom. Kod svečanog objeda, nazdravio je brat mladoženje Ivan novovienčanin, te razumajući važnost potrebu i korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru predloži, da se siji i veseli sjetimo gladne i tužne naše dječice širom Istre, koja čame u tmni neznanstva. Usta odmah mladi kum Fran Ferjan-Garić, te pomoćju vrijedne mu sestre Franice sakupi u tren oka za našu družbu 12 kruna. Dočim hvalimo svima, kličemo srdačno: živili mladoženje! živio govornik! živili sabiraci, živili darovatelji!

**Iz Kastva nam pišu:** Mi smo već odavna osvjedočeni, da nije talijanskom novinstvu u Istri do drugoga, nego da izvršice istinite činjenice, te da svoje citatelje pita lažima, osobito pak ako mu to ide u prilog proti Hrvatima u Istri. Ne dugo bacila su gospoda Talijani u svijet kroz svoje novine grdnu laž, a da im obraz nije za to ni mirve poervenio.

Evo o čemu se radi. Dne 13. julija o. g. obavili su se obć. izbori u Mošćenica. Polag gesla „osar tutto“ pobiedila je talijanska stranka u dvih tielih. Sarenjaci i mošćenički florentinici proslavili su svoju pobjedu tim, što su u večer razsvjetlili grad Mošćenice i neka okolna mjesta. Pišuće talijanske novine ob ovoj slavi nadovezuju gorostasnu laž, koju evo u prevodu po „L' Istria“ donasamo.

„Bilo je takodjer smiešnih prizora. Guveni gradie Kastav videć kresove, pak misleć, da je to znak hrvatske pobjede, upalio je takodjer on u čast „braći Hrvata“. Nije od potrebe da spomenemo, koliko metara duga nosa ostali su oni građani, kad su doznali za pravu istinu.“

Na ovo ne primjećujemo ništa drugo nego, da smo pripravni dati 100 K za „Legu nazionale“, ako gospoda zbija dokazu, da je istinita njihova gornja tvrdnja.

Ajde „Kukumo“ na posao, pa ti ne će uzmanjkati bogata nagrada od tvojih gončina.

**Financijska znanost od dr. S. Posilovića,** nakladom Lava Hartmana u Zagrebu. Ciena K 5.

Manjak u hrv. strukovnoj literaturi ovim je djelom popunjen. Učeni pisac krasno je izcripio najzadnje rezultate financijske znanosti, i jezgrovito ih prikazao u krasnoj formi i lakom jeziku.

Poslje kratkog uvoda o pol. ekonomiji i poviestnom razvitku financijske znanosti, prelazi na sveobća financijska načela.

Krasno su obradjena poglavlja o državnim imanjima i obrtnim i trgovačkim poduzećima države. Isto tako državi proračun, javna vjeresija, novac, vrijednostni papiri i državne banke.

Svi porezni sustavi su iscrpljivo protumačeni a napose oni Ug.-Hrvatski.

O bširno je razjašnjeno i obćinsko kućanstvo.

Knjiga će vrlo dobro doći svim onim, koji počinju proučavati financijsku znanost, i uputili se u njezine regule a osobito našim djacima za pravničke izpite.

**Najbolje pokrivalo za glavu na sunca i vrućini:** Neki putnik, koji je doživio u žarkih pokrajinalh 30—40 stupnjeva topline u hladu, a da ga ipak glava nikada boljela nije, pripisuje to slučaju, što je on nosio na glavi uvijek crveno pokrivalo. Po njegovom sudu crvena boja je najbolje sredstvo protiv vrućini. Onaj dakle, koji radi vani i na vrućini, neka si pokrije glavu crvenom tkaninom, bila to svila, vuna, platno ili pamuk.

Preporučamo našim radnicima i radnicama, da kušaju ovo sredstvo.

**Djelovanje banke „Slavija“.** Od 1. jenera do 30. junija 1900 oglasilo se je 2715 osoba za osiguranje života, za slučaj smrti ili doživlota i kao miraz djeci sa osjeguravajućim kapitalom od 7,295,680 kruna, od čega se je prihvatilo 2421 pogodba za kapital od 6,326,160 K. Izplaćeno bijaše u tom roku: u odjelu na život osjeguranih kapitala nakon smrti članova kruna 500,854 i 52 filira. Osjegurine bijaše koncem godine 1898 kruna 2,506,881 i 88 filira. Sve uplate iznašale su koncem 1899 godine 62,922,942 kruna i 86 filira. Pričuva i zaklade u obće iznašale su koncem 1899 god. 20,579,494 K i 88 fl. Imetak svih odjela iznašao je 20,198,125 kruna i 18 fl.

Iz gornjih svota razvidno je, da uživa banke „Slavija“ povjerenje obćinstva, jer je njezino djelovanje pošteno i solidno.

**Talijanski anarhist objesio se** je u tamnici u Zagrebu. Zagrebačke novine pripovijedaju, da se je dne 5. t. mj. poslije podne vozio se tramwayem iz Maksimira ciglarski radnik Viktor Cividini. U kolih tramwayskih bio je razgovor o umorstvu talijanskoga kralja, pa se u nj i Cividini umiešao i pri tom se o pokojnom talijanskom kralju i drugih vladarih izrazio vrlo ružno, odobravajući umorstvo. Tim povodom bio je Cividini od jednog redarstvenika, koji se je na tramwayu nalazio, uhićen i odveden na eksposituru u Vlaškoj ulici, gdje je imao u zatvoru ostati do u večer, da bude onda prenešen u glavnu red. tamnicu na Zrinjevcu. U 3/4 sati na večer nadjen je međjutim Cividini u zatvoru mrtav. Objesio se je o svoj široki krakli pojas na rešetki prozora. Kod Cividinija nije nadjeno ništa, a isto tako ni u njegovom stanu, gdje je preduzeta prometačina, nije nadjeno nikakvih spisa ili pisama. Što ga je naglato da si uzme sam svoj život, ne zna se.

**Poziv na predplatu.** Djelomican nas je uspjeh polaknuo, da ne pustimo na labku ruku liepu svotu, što bi kapnula dvim plemenitim svrhama, izdanjem u hrvatskom prevodu dvoje krasnih romana „Morituri“ i „Resurrecturi“, kojih je predbroju potpisani odbor već objavio u našim novinama. Molimo dakle sve, koji su voljni pomoći svojom predbrojom, da ova djela što prije rese i našu liepu knjigu, da do 15. listopada o. g. jave dopisnicom svoju točnu adresu i predbroju potpisanom odjelu, ili prevadjaču g. J. Matići, pravniku u Zagrebu.

Svako će djelo iznositi oko 400 stranica u obćinoj osmini, a stajati će s poštarinom samo 2 K 60 fl. Od čistog prihoda namijenjen je 20% družbi sv. Cirila i Metoda u Istri i 20% za kninsku tvrdju. Umoļavaju se svi oni, kojima su poslani predbrojni arci, da nam na istom, ili dopisnicom što prije jave predbroju.

Plemeniti ovaj poduhvat stavljamo na srce osobito djacima srednjih i visokih skola, koji su već na praznicima, da ne propuste ove sgode i da skupljaju predbrojke. Tko sakupi 10 predbrojnika, dobiva djelo bezplatno.

Umoljavamo najučljivije sve naše pokrajinske listove, da ovo pretskajuju.

U Zagrebu, 10. srpnja 1900.  
Odbor za skupljanje prinosa za družbu Sv. Cirila i Metoda u Istri, Zagreb — sveučilište.

**Novi zapovjednik ratnoga broda „Zenta“.** Namjesto poginuloga kapetana Tomana-a, imenovan je fregatna kapetan g. Karlo Skala.

**Vjenčanje kralja Aleksandra** obavljeno je svečanim načinom dne 5. t. mj. Od rana jutra bile su ulice dubkon pune obćinstva. S obje strane ulica, kojimi je prolazila svatbena povorka, stajalo je vojničtvo u dvoreda. U 1/2 11 sati dovezao se je kralj Aleksandar pred stan svoje vjerenice, gdje su već čekali kumovi i svjedoci: ruski poslovodja Mansurov i predsjednik skupštine Nestorović, francezki posebni poslanik Marchand, rođjaci kraljevi i vjereničini. Odavle je pošla povorka u crkvu. Na čelu svatova jahala je skadrona kralj. garde, za njom su se vozili mladenici i ostali svatovi. Obćinstvo je putem živo kličalo kralju. U 11 sati stigli su svatovi pred sabornu crkvu, gdje je čekao metropolit Inokentije sa svećenstvom, te ih pozdravio i uveo u crkvu. U crkvi su čekali članovi diplomatskog zbora sa suprugami. Vjenčanje je obavljeno strogo po propisih pravoslavne crkve. Iz govora metropolitova primali su novjencanici čestitke, na što su se istim redom vratili u konak. Putem su im priredjene ovacije. Službeni list oglašava mnogobrojna unapredjenja u vojsci i u upravi. Svi su ministri odlikovani redom Miloša Velikoga. Na dalje je podijeljena amnestija raznim političkim i inim osudjenikom. Bivši radikalni ministar Tausanović i bivši urednik „Odjeka“ Stojan Pročić podpunu su pomilovani i pušteni na slobodu.

**Iz Istarskoga kralj. sabora.** U sjednici istarskoga kralj. sabora od dne 1. t. mj. priobčio je predsjednik g. komendator Campitelli, da su stigle na sabor razne molbe za podpore i darove. Među predložbi nalazio se i predlog zastupnika Canciani-a, da se odpravi vinska klauzula u trgovačkom ugovoru sa Italijom.

Prihvaćene bijahu zakonske osnovne glede promjene §§ 31. i 32. obćinskoga reda, te o osnutju mirovinske zaklade za obćinske činovnike i onu o novom građevnom redu za grad Palu.

Prihvaćen bijaše nadalje proračun zemaljske školske zaklade za 1900 u iznosu 422,211 K troskova, te proračun zemaljske kulturne zaklade u iznosu od 37,700 K.

Zakonsku osnovu glede uređenja pravnih odnošaja pučkih učitelja Istre izričite nakon prvog čitanja školskomu odboru na izvještaj.

Molbe za podpore, milostinje itd. rješene bijahu na predlog dotičnog odbora bez razprave. Prihvaćen bijaše i predlog glede prispjevaka Istre za stanove vojničtra.

U sjednici istarskoga kralj. sabora od dne 2. t. mj. priobčio je predsjednik, da mu je stigla brzojavna zahvala talijanskoga generalnoga konzula u Trstu, za izraze sčuti odaslane njemu i talijanskoj vladi povodom smrti kralja Umberta.

Zastupnik Scampicchio interpelira c. kr. vladu radi zapliene „Il Piccolo“ od dne 31. pr. mj. u kojem bijahu brzojavne sažalnice talijanskoj vladi (u kojih na drugom mjestu).

Zastupnik Depangher utemeljio je resoluciju, kojom se pozivlje c. kr. vlada, da putem zakona siliti probitke ribara u Primorju, koji love u talijanskom moru. Šteta, što nebihaše osobe, koja bi mu bila odgovorila, da bi se najbolje zaštitili interesi naših ribaroh, kad bi se u našem moru zabranilo ribariti ribarom iz Italije.

Zastupnik Canciani utemeljio je svoj predlog glede odprave vinske klauzule sa zaključkom, da se bar uzpostavi ono stanje, koje je vladalo prije vinske klauzule u trgovačkom ugovoru sa Italijom.

Sabor je rješio više molba za podpore i milostinje. Nakon prvog čitanja izričena bijaše osnova o promjeni Statuta Istarskoga kreditnoga zavoda gospodarskomu odboru.

Budući sjednici ureći će predsjednik naknadno i pismeno jer — nebi jase gospodi jošte poznat dan pogreba kralja Umberta.

**70 godišnjica N. V. Posebni odbor** kupališta u Opalji priredjuje dne 17. i 18. tek. u slavu careve 70. godišnjice posebne slavnosti uz birani program.

**Talijanske imena.** Nije dosta, da je slavna istarska junta prevela na talijanski sva hrvatska imena istarskih mjesta. Sad se je pošlo korak dalje. Počimlju prevajati i imena mjesta u Banovini. Naš Ogulin prekrstili su u Ugolin, na ime glasnogovornika grofa iz Božanstvene komedije, koji je, simbol današnje Italije, umro od glada!

**Prisiljena žalost.** U Trstu čine sve moguće židovski i lažliberalni listovi, da bi sav grad plivao u crnini povodom smrti kralja Umberta. Uslijed njihovog neprestanog pisanja i preporučivanja nazlaži se danas Trst u istinu posve u crnini. Nu samo pisanje i preporučivanje nije štruda i kod svakoga pomoglo, te bijaše ulica i kuća, koje neimađajše na sebi znaka žalosti — crnih krpa i zastava. Tuj su morali pomoći posebni agenti, koji su najprije ustmeno i molbon nastojali nagovoriti pojedince, kuće gospodare, trgovce, stanare, vratara itd. da stave bilo kakav crni zrak na svoje stanove. Gdje nije pomogla molba, tu je morala djelovati grožnja najprije ustmena pak eventualno pismena. Da, grozilo se osobito slovenskim obrtnikom, trgovcem itd. na sve moguće načine dok se ih je sklonulo, da su i oni izvjesili kakvu crnu krpelinu.

Siromašniji stanovnici dobili su zastava i crne robe badava i tim uresili iz vana svoje stanove. Čitave ulice u starom gradu urešene su zastavama i crnim krpama na račun nepoznatih dobrotvora.

C. k. vlada pokvarila je ponešto nakanu tršćanskih nespašenjaka. Ona je naime naložila svim c. k. uredom, da izvjesi crne zastave, što su dakako ovi i učinili. Za javnim uredi povelu se mnogi i mnogi c. k. činovnici, koji su uresili svoje stanove, čega se neki bili mnogi podufali učiniti, da nije došao nalog za c. k. urede. Osim toga izdalo je neko društvo patriotske mladeži javno plakate, kojimi pozivlje i patriotske (austrijski misleće) krugove, da izvjesi zastave.

Ovo, jedno ni drugo nije dakako po čudi irendentistom, koji su htjeli pokazali braći preko crno-zute ograde, da je svata žalost u Trstu iskrena i srdačna, potekavša iz srca tršćanskog građanstva i to svega, bez razlike vjere i stališa — dočim je tuj posredi dobra polovica umjetnoga i prisiljenoga.

**Uapšenje anarhista u Trstu.** Dne 3. t. mj. aretiralo je redarstvo u Trstu vratara u svratištu „Hotel de la Ville“ Marijana Janina talijanskoga podanika iz Romanje, te nekoga Dujma Stipinovića iz Dalmacije, koji su pod sumnjom radi anarhizma.

**Iz Berna** nam pišu: Početkom ovog mjeseca uvelo se u ovoj obćini pucanje na oblaku. Radilo se o tom već prošle godine, a radi pomažanjaka novčanih sredstava odustalo se od ove nakanе. Kao za prvi pokušaj namjestilo se ljetos strjelne postaje oddaljene po prilici na četvrt sata u selima Surani, Rusci, Velika i Mala Traba. Nabavljeno je do sada 8 aparata; 6 sa topiči, koji se užigaju spagom, 2 na patrone. Sprave bijahu naručene uz dosta povoljne uvjete posredovanjem „Gospodarske zveze“ u Ljubljani od tvrdke Jos. Lorber i dr. u Zalcu (Starija). Aparati odgovaraju dobro. Posljednja čuje se više vremena trajajuće zviždanje u zraku. Strjelalo se jur već puta, svaki put opazio se razprsanje oblaka nad strjelnom postajom. Uspjehi pucanja najbolje se pokazao dne 9. i 18. t. n. j. Prvog dana padala je već drobna tuča u postajom „Grozak“ — a kad se počelo strjelati, prestalo je to. Većina pogibijino

vrieme bijaše 18. t. mj. Navali crni oblaci od Višnjana preko Montriljsčine. Uz debele kaplje dažda padala su debela zrna tuče također nad rečenom postajom na Grozdaku (zakasnilo se naime malo su pucanjem). Nelom se započelo strjelati, pomoglo je. U okolici strjelne postaje neznaatna šteta bi počinjena od tuče, dočim bi Montriljsčina (koja graniči uz Grozdak) nemilo potučena, da narod zdvaja radi budućnosti. Do sada ponelo se dakle pucanje dobro a za napried vidjeti čemo. Treba pako, da su strjelne postaje ako možno na kojim uzvišenom mjestu pravilno — na 1 km — uređjene, te da se započne pucanjem pravodobno, dok su oblaci još mirni. Za tu svrhu služi jako dobro takozvani olujni toplomjer (Gewitter thermometer) od Maresa, to jest termometar, koji već u jutro prilicno dobro pokazuje, da li se pripravlja nevremeno na onaj dan. Opozati moramo nešto gledati krivog mnijenja među pučanstvom, da se naime tjera strjelanjem topova, oblak ili tuča drugamo. To nije istina. Po izjavu učenihi profesora vjestaaka napravlja se tuča samo nad onim mjestom, gdje potuče a nemoguće ju je pucanjem drugamo izljerati.

**Našim vinogradarom.** U novine došla je viest (i mi smo ju zabilježili), da su na otoku Šolti u Dalmaciji učinili pokuse sa vapnom proti peronospori, i to dobrim uspjehom. Dok se ta viest neobistini i dok se nedokaže, da negašeno vapno u istinu tjera peronosporu, preporučamo našim vinogradarom, da upotrebljuju i nadalje raztopinu modre galice sa vapnom.

Mogu se međjutim na pojedinom trsu činiti pokusi i sa prašom negašenog vapna, ali za biti stalni, da se o tjera nesretnu peronosporu, valja škropiti trsje modrom galicom.

**Iz Kaldira** pišu nam 25. pr. mj. U nedjelju dne 15. pr. mj. čitao je sv. misu u našoj crkvi neki g. Monti, ako se nevaramo vjeroučitelj na talijanskoj gimnaziji u Pazinu. Naš g. župe-upravitelj morao je naime po poslu u Rovinj i rečeni gospodin ga je zamjenio. Taj gospodin — premda je neko vrieme i među našim pukom na Puljsčini služio, nije se ipak ni toliko prisvojio hrvatskog jezika, da bi bio mogao učiniti običnu kratku propovjed iz glave.

Na svršetku sv. mise zapitao je, što da se moli, a kad mu rekoše: *Andjeo Gospodnji*, odgovori: neimam knjige, pak hajd u sakristiju. Dakle ni andjelskog pozdrava nije među našim pukom naučio. Je li tvrde glave ili nebi jase volje?

**O školskih odnosajih u Marezigah** pišu od tamo tršćanskoj „Edinosti“: Ovdesnji školski odnosaji jesu upravo zdvojni. Jednomu je učitelju povjerenio 108 školske djece, sa nastavnim odjelom 142! Kakav može biti uspjeh u školi uz tolik broj djece, svako si lahko sam stvori sud. Tuj bi morao učitelj čudesa činiti. Pa sav taj silni trud okolo toliko djece naplaćeni mu je sa mjesecnih 35. forinta! Toliku mu se daje plaću, da nebi možda plandovao i novac ča bacao. Od te svoje bogate plaće troši mjesечно po 20 for. za hranu, 2 for. na biljege, a 13 for. oštane mu za odicelo, obući, lijekove, narodne prispjevke itd. S druge strane baca istarski zemaljski odbor novac na pune pesti svojim profesorom i ravnateljom, koji imadu zasluga za širenje kulture u susjednom kraljevstvu — u zemlji bodeža i samokresa.

**Poljodjeljski tečaj na gospodarskom zavodu u Poreču.** Dne 4. novembra g. 1900. započeti će na gospodarskom zavodu u Poreču XVIII. tečaj za sinove istarskih poljodjelaca.

Svrha je taj praktičnoj školi da mladiće upozna sa važnijimi radnjami na polju, u vinogradu, u vrtu, konobi itd.

Poduka, traje redovito 3. godine, a može se produžiti i na 4. Na koncu dobiti pitičmeri odpuštni svjedočbu.

Prednost imadu za taj tečaj sinovi posjednika-poljodjelaca, rodjeni u Istri.

Molbe valja poslati zemaljskomu gospodarskomu zavodu u Poreču do 15. septembra 1900. Molbi treba priložiti krstni list kao dokaz, da molitelj neima manje od 14 a više od 17 godina, svjedočbu o ciepljenju kozica, svjedočbu o zdravlju i cvrstom tjelesnom ustrojstvu; svjedočbu dobrog ponašanja te svjedočbu o dovršenoj pučkoj školi; nadalje obveznicu, da će plaćati trošak za uzdržavanje (300 kruna godišnjih) u tro-dvo- ili jednomjesečne obroke unapried.

Zemaljski odbor stavio je na razpolaganje gospodarskomu zavodu 6 stipendija, svaki po 300 kruna za one mladiće, kojih nemogu roditelji sami uzdržavati.

Da su te stipendije opredjeljene za Talijane, netreba nam valjda ni spominjati.

**Sve na zemaljske troškove!** Našim talijunašem nebi jase dosta, što su u Pazinu ustrojili posve nepotrebnu talijansku gimnaziju, na koju se troši na hiljade zemaljskoga novca, od čega neima većina pučanstva Istre — Hrvati i Slovenci — nikakve koristi, već dapače veliku škodu, nije im dakle dosta, što na taj način rasiplju i naš novac, već traže i druge načine, kako bi taj novac siromaha na njihovu korist a na našu škodu potrošili.

Oni su naime stvorili novu vrst nadzorničtva za pučke škole u Istri i to nadziranje preuzeli su dakako sami, da svojim ljudem pomognu a nas Hrvate i Slovence da novim bremenom usreće. Zemaljski odbor u Poreču — u kojem sjede sami Talijani — šalje naime svoje nadzornike da nadziru pučke škole sirom Istre. Te službice podiellše si liepo među sobom gospoda zemaljski prisjednici Chersich, Gambini i Tomasi. Ova trojica nadziru ili imaju pravo nadzirati sve škole — talijanske i hrvatsko-slovenske u cijeloj Istri. Tako nadzire pučke škole na kvarnerskih otocih g. prisjednik Chersich; pučke škole u kotaru Voloskom g. prisjednik Gambini, a škole kotara pazinskog g. prisjednik Tomasi. Ova gospoda prisustvuju i sjednicam odnosnih c. kr. kotarskih školskih vieća i to jedan u Lošinju, drugi u Voloskom a treći u Pazinu.

Sada pomislite koliko stoji siromašnu pokrajinu putovanja rečene gospode iz Poreča u Lošinj, Volosko i Pazin. Ova putovanja jesu posve nepotrebna, posve suvišna jer imadu u svakom c. kr. kotarskom školskom vieću muževa pametnih i naobraženih, koji poznaju školske odnosaje svoga kotara bolje, nego li gospoda iz Poreča.

Nu tim se je htjelo postići dvoje: prvo, da se nebi stogod zaključilo u c. kr. kotarskih školskih viećih, što se nebi slagalo sa programom Talijana Istre i drugo, da se pruži gospodi liepa prilika, da si omaste braću zemaljskim novcem na teret cijele pokrajine.

Zahvalni bismo bili glasilu zemaljskoga odbora u Poreču, kod bi nas htjelo izviestiti, što stoji siromašnu Istru takova putovanja i tobožnje nadziranje skola rečene gospode. Na siromašno pučanstvo Istre udara se školske takse a na ovaj način razbacuje se krvano zasluženi novac sirote Istrana.

**Za pomorec.** Kod trgovačko-nautičke akademije u Trstu i dojuće školske godine držati će se tečaj za usposobljenje pomorskih kapetana i podkapetana. Tečaj započinje na 20. septembra o. g. i traje do konca junja dojuće. Primaju se kandidati u svako doba godine. Podučavanje je bezplatno. Plaća se samo skolarina od 12 kruna jednom za uvijek. Potanje obavijesti datje akademija (Piazza Lipsia br. 1. III. kat.)

**Stogodišnjica biskupa Slomšeka.** Braća Slovenci svetkovali su u nedjelju dne 5. t. mj. uspomeni na svoga velikog učitelja, domofilca i biskupa Antuna

Slomšeka, koji se je prije sto godina rodio, te sav svoj život posvetio za napredak i prošvjetu naroda sve do svoje smrti god. 1862. U crkvi, u školi i na polju — svuda je on blagotvorno djelovao za duševnu i tjelesnu korist svoga naroda. Njegovo spasonosno djelovanje probudilo je slovenski puk, da je danas više prosvjetljen nego li hrvatski. Nam Hrvatom ju uspomena na toga velikoga narodnoga biskupa također sveta, jer je on jednako ljubavljvu pratio život našega naroda i uvijek putovao po hrvatskih zemljah, njetec bratimstvo hrvatsko-slovenskog naroda.

Kako nam brzovjav javlja, Slomškova slavnost na Ponikvah, u prisutnosti tisuća naroda i odličnih predstavnika bje sjajno obavljena. Slava uspomeni Antuna Slomšeka!

**Smrt u tujdini.** Kadno se N. V. B. „Marija Theresia“ oputio iz Pule za Kinu, imao u Crvenome moru užasnu vrućinu. Primjerice rečeno, imali kod strojeva vrućinu od preko 70° C, tako da morao brod putovati sa same dvie vatre uz 4 milje na sat. Brod uzeo i crnce za grijanje, no ovi se prije onesvjestili, nego nasi Dalmatinci, koji se izkazali najžalivijimi. Međjutim je na palubi mnogo njih obolilo od sunčanice. Tako je na 4. julija umro tečajem puta u Crvenome moru od sunčanice valjan momak Brnabić-Heko Franjo, sin krane Dalmacije, rodjen u okolici zadarskoj god. 1877, spadao je drugoj kumpaniji, a bio grijac. Pokopan bje u Adenu po austrijskom konzulatu na 5. julija. Lahka ti tujda zemljica!

**Atentat na perzijskog šaha** počinjen je u Parizu 2. augusta u 11 sati prije podne, kad je šah u kojij ostavio Palais des Souverains. Nebi čovjek, obučen kao lučki radnik, s podignutom batinom potrao prema kočiji i stao vikati: Živjela djeca puka! Napadač bje uapšen. Našli su kod njega revolver.

Po izvještaju generala Parenta, koji je sjedio šahu sućelice, bio je sam šah, koji je pograbio napadača za ruku, te mu izbio revolver iz nje. Velikom veziru pošlo je za rukom, da mu otme revolver, dočim su se redari bacili na njega. Svrtjela se je oborila na njega, a redarstvo ga zaštitilo. Kod redarstva je očitovao, da je to stvar, koju će on sa svojom savjesti izravnuti. Pozalio je, da napadaj nije uspio. U revolveru je nadjeno pet uboja. Veli se, da je redarstvenikom doviknuo: Vaš će gospodar dobro uraditi, dade li ostavku, jer čemo ga mi znati pogoditi.

**Odlikovan Hrvat u tujdini.** Nema tomu davno, kako je po naših norinah bilo javljeno, da su braća Stjepan i Mirko Seljan iz Karlovca, koji su se dali na putovanje po svietu pjeske, dovarši u centralnu Afriku, postali guvernieri čitave jedne pokrajine. Sada se javlja, da je guvernere pokrajine u Abesiniji Mirko Seljan dobio veliko odlikovanje od cara abesinskoga, Menelika. Menelik mu je podielio odlikovanje „Chevalier officier de croix Salomon“ — t. j. vitez krsta Salomonova. To je najveća odlika, koju vladar abesiniki može dati jednomu svom dostojanstveniku, koji nija član vladarske kuće.

**Katolički sastanak u Zagrebu.** Dne 5. septembra i sljedećih dana obdržavati će se u Zagrebu prvi katolički sastanak, na kojem će se razpravljati ne samo o strogo crkvenih, nego i o gospodarskih i socijalnih pitanjih. Eto glavnih govornika i predmeta, o kojih će se razpravljati: Umirovljeni sveučilišni profesor dr. Kosta Vojnović, knez učitelj, govorit će o katoličkom životu. Dr. Sándor pl. Bresztvénzky, nar. zastupnik, o odnosajih države spram crkve. Dr. Gjuro Arnold, profesor sveučilišni, o uzgoju. Dr. Ivan Ružić i dr. Franjo Paratović o katoličkoj štampi. Dr. Juraj Vrbanić, pravni savjetnik I. lrv. Stjepane, o socijalnom pitanju. Fran Ivanšević, župnik u Jesenicah (Dalmacija), govorit će o pukihi blagajnicah, dr. Luka Jelić, profesor (Dalmacija), o crkvenoj umjetnosti. Dr. Kresimir Kvaternik, crskri od-

